

1. Шетња шумом (презент)

Кад год се ужелим мира и тишине, звукова, боја, мириса и додира природе спакујем свој ранац, ставим га на леђа и лагано кренем у шетњу шумом, уским путељком који вијуга између високих стабала обраслих маховином и ниског грмља. Корачајући том кривудавом, људским ногама утабаном шумском стазом око себе могу да видим само чистоћу, свежину и бескрајну лепоту шумског пространства.

С леве и десне стране путељка поносно стоје изборана стабла храста из чијих старих и дебелих грана ничу нове глатке гранчице прекривене ситним зеленим листовима. Путељак на једном делу пресеца бистри шумски поточић који кроз осунчани пропланак нестаје дубоко у шуми. У сред пропланка усамљено стоји дрво са великом крунастом крошњом, пуно лишћа и ситних белих цветова, а на крајевима пропланка грмови леске препуни лешника одевених у своје зелене кошуљице. Жубор потока надјачава весели цвркул птица, а негде у даљини се чује како детлић својим кљуњом удара у дрво тражећи гусенице и ларве. Хрстова шума полако прелази у букову у којој међу сивим и дебелим буковим стаблима, без набора и пукотина штрче високе брезе и уска стабла горског јасена. Иако нема ни трунке ветра листови брезе нежно трепере обасјани сунцем. Додирјујући их својим прстима чини ми се да осећам њихов живот и да чујем како животни сокови жуборе у њиховим безбројним танким жилицама. Уз једно стабло спретно се пење мала сива веверица. Њено витко тело и густе реп брзо нестају у мору зеленог лишћа. Корачајући даље, шума постаје све гушћа и непрегледнија. Дрвеће се диже високо у небо, а око њега расте ниско бодљикаво жбуње. Сунчеви зраци се тешко пробијају кроз густу крошњу и не допиру до земље, тако да је она влажна и са ње се свуда околу шири мирис трулог лишћа које је прекрива. Испод једног дрвета чије је дно обрасло маховином вире беле печурке, на великом трулом листу одмара се кишна глиста, а мало даље од њих у плиткој рупи лежи јеж са накомешеним бодљама. Путељак се полако шири и прелази у шумску стазу око које дрвеће није тако збијено, а ниског растиња готово и нема. Између хрстова и букви су стабла дивљих крушака и граба која обавијају трновите гранчице дивље купине. На самом излазу из шуме, стаза се спаја са покошеном ливадам. Мирис шуме помешан са мирисом тек покошене траве шири се око мене дајући посебан печат том прелепом шумском пејзажу.

Шума је драгуљ природе. Она је рај за биљке, животиње и човека, место на коме је природа чиста и неокаљана и шетња кроз њу представља прави доживљај и незаборавно искуство.

2. Моје омиљено дрво

У дворишту моје баке има једна стара дуња са испреплетеним кривим гранама и чворнатим испуцалим стаблом. Она је заштитни знак моје породице, симбол мог срећног детињства и моје најдраже дрво.

Волим је што је чврста, снажна и неуништива, што пркоси времену, хладној зими и злурадим ветровима који су годинама уназад покушавали и још увек покушавају да је слома и униште. Упркос боли који су јој наносили она ниједног тренутка није поклекнула. Зиме долазе и пролазе, а моја дуња још увек поносно стоји на сред дворишта и лечећи задобијене ране пркоси својим непријтељима. Понекад помислим ко зна шта све она памти и чува, испод своје дебеле испуцале коре? Њене старе гране чине ланац успомена и крију тајне свих нас који су се са на њима љуљали и годинама по њима пентрали. Знаш да је у њеној крошњи скривена мала дрвена кућа за птице, уметничко дело мог вештог деде. Током хладне и дуге зиме она је уточиште за гладне и промрзле врапце и њихов најбољи пријатељ. Можда због свих тих само њој знаних тајни, замирише онако заносно у рану јесен, окићена жутиим мирисним лоптама. Сећам се како су оне некада красиле полице бакине витрине и како је мирисала бакина кухиња док су се на старом шпорету на дрва крчкали слатко и џем од оних најкрупнијих и најзрелијих плодова. Баке више нема и њена кућа је празна, али дуња је још увек ту, жута и мирисна. Она је сада једина господарица бакиног дворишта. Када дође јесен и са своје палете боја проспе жуту, бакарну и златну боју, моја дуња изгледа попут краљице. Поносно стојећи у златној одећи чека нас да дођемо, да нам дарује своје плодове и подсети на дане који су давно прошли. А када дође снежна краљица зима и својим хладним дахом заледи цео град, моја дуња чека своје зимске пријатеље и нада се да их нисмо потпуно заборавили.

Дуња у дворишту моје баке је моје дрво живота, моја прошлост, садашњост и будућност. Она је ту да ме подсети на детињство, на баку и деку које сам наизмерно волео, да сачува моје корене и пружи

ми уточиште у садашњости и будућности. Она је моје омиљено дрво и због ње волим све дуње овог света.

3. Иво Андрић

Рођен је 9. октобра 1892. у Долцу поред Травника, у тадашњој Аустроугарској. Био је српски и југословенски књижевник, а између два светска рата био је у дипломатској служби Краљевине Југославије. Гимназију је завршио у Сарајеву, а словенску књижевност и историју студирао је на филозофским факултетима у Загребу, Бечу, Кракову и Грацу. Докторску дисертацију „Развој духовног живота у Босни под утицајем турске владавине” Андрић је одбранио у јуну 1924. године на Универзитету у Грацу. Био је писац снажне имагинације, а истовремено и изванредан познавалац историјских прилика старе Босне, о којој је најчешће писао. Користећи народна предања, легенде, али и историјску грађу, а пре свега богатство своје маште и осећања за свет, створио је величанствену уметничку грађевину у књижевности 20. века. У свет књижевности ушао је са песмама у прози (*У сумрак* и *Блага и добра месечина*, објављене у „Босанској вили” 1911. године), преводима и критикама, а затим је писао приповетке и романе. Славу је стекао делом *Ex ponto* (1918), које је написао у време док је био на робији због националистичких политичких активности у току Првог светског рата.

Друга фаза Андрићевог стваралаштва, која траје до Другог светског рата, обележена је његовим окретањем приповедачкој прози. По општем признању, у већини приповедака Андрић је нашао себе, па та зрела фаза спада у уметнички најпродуктивније, са већином Андрићевих најцењенијих прича. Није био склон књижевним експериментима који су доминирали у то доба, него је у класичној традицији реализма 19. века живим описима обликовао своју визуру Босне као размеђа Истока и Запада, натопљену ирационализмом, верским анимозитетом и емоционалним ерупцијама. Спада у ред наших најчитанијих писаца, а његова дела преведена су готово на све светске језике. Био је члан Српске академије наука и уметности, а 1961. године добио је Нобелову награду за књижевност. Умро је 13. марта 1975. у Београду.